

Temeljem članka 28. stavak 1. podstavak 1. Zakona o zaštiti i spašavanju ("Narodne novine" broj 174/04., 79/07., 38/09. i 127/10.) članka 14. i članka 30. točka 2. Statuta Osječko-baranjske županije ("Županijski glasnik" broj 2/95., 2/97., 3/99., 3/01., 8/01., 9/03., 13/05., 2/06., 5/09. i 16/09), Skupština Osječko-baranjske županije donijela je na 30. sjednici 27. veljače 2013. godine

S M J E R N I C E

za organizaciju i razvoj sustava zaštite i spašavanja na području Osječko-baranjske županije u 2013. godini

UVOD

Sukladno razmjeru opasnosti, prijetnji i posljedica: nesreća, velikih nesreća, i katastrofa te ugroženosti stanovništva materijalnih i kulturnih dobara te okoliša, utvrđenih Procjenom ugroženosti stanovništva, materijalnih i kulturnih dobara s područja Osječko-baranjske županije klasa: 810-01/10-01/4, urbroj: 2158/1-01-01-10-4 od 2. srpnja 2010., a u cilju zaštite i spašavanja ljudi, materijalnih i kulturnih dobara te okoliša i ravnomjernog razvoja svih nositelja sustava zaštite i spašavanja (Stožer zaštite i spašavanja Osječko-baranjske županije, službe i pravne osobe koje se zaštitom i spašavanjem bave u okviru svoje redovne djelatnosti, zapovjedništva i postrojbe vatrogastva, zapovjedništava i postrojbi civilne zaštite, udruge građana od značaja za zaštitu i spašavanje) donose se smjernice za organizaciju i razvoj sustava zaštite i spašavanja na području Osječko-baranjske županije.

Smjernicama za organizaciju i razvoj sustava zaštite i spašavanja na području Osječko-baranjske županije u 2012. godini, koje je u veljači 2012. godine donijela Skupština Osječko-baranjske županije, definirani su strateški ciljevi za organizaciju sustava zaštite i spašavanja na našem području. U proteklom razdoblju ostvareni su mnogi ciljevi definirani navedenim dokumentom čime je učinjen značajan iskorak u stvaranju učinkovitog sustava zaštite i spašavanja. Ipak, zbog niza objektivnih ograničenja (nedostatan financijski kapacitet kako jedinica lokalne samouprave tako i županije, nedostatak kadrova unutar stručnih službi koje se bave zaštitom i spašavanjem na lokalnoj i regionalnoj razini, izostanak pravovremene dostave podataka od strane nadležnih institucija) neki od ciljeva predviđenih gore navedenim Smjernicama nisu ostvareni u planiranom roku. Slijedom navedenog Smjernicama za organizaciju i razvoj sustava zaštite i spašavanja na području Osječko-baranjske županije u 2013. godini nastaviti će se rad na realizaciji dosada neostvarenih strateških ciljeva i otvoriti mogućnost za daljnji razvoj sustava zaštite i spašavanja temeljen na najnovijim znanstvenim dostignućima.

Cilj Smjernica je definirati i uskladiti ljudske i materijalno-tehničke kapacitete kojima raspolaže Osječko-baranjska županija u slučaju pojave bilo kojeg oblika ugroze te oformiti jedinstven i dobro koordiniran sustav zaštite i spašavanja s jasno definiranim ovlastima, nadležnostima i zadacima svih njegovih sastavnica.

Donošenjem Smjernica stvaraju se preduvjeti ne samo za prevenciju i zaštitu od mogućih ugroza nego i za učinkovito reagiranje u slučajevima nesreća, velikih nesreća i katastrofa s ciljem minimiziranja štetnih posljedica i brze normalizacije svakodnevnog života na pogođenom području.

1. Službe i pravne osobe koje se zaštitom i spašavanjem bave u okviru svoje redovne djelatnosti

Sustav zaštite i spašavanja i učinkovita provedba njegovih složenih zadaća nezamisliva je bez službi i pravnih osoba koje se zaštitom i spašavanjem bave u okviru svoje redovne djelatnosti. Na prostoru naše Županije egzistira i djeluje širok spektar ovakvih subjekata (u najširem smislu ovdje možemo uključiti prijevoznicike, građevinske, ugostiteljsko-turističke i druge gospodarske subjekte) koji svojim materijalno-tehničkim ili smještajnim kapacitetima mogu dati značajan obol učinkovitoj provedbi aktivnosti zaštite i spašavanja. Ovdje treba reći da su Rješenjem o određivanju operativnih snaga zaštite i spašavanja i pravnih osoba od interesa za zaštitu i spašavanje u Osječko-baranjskoj županiji, koje je u prosincu 2010. godine donio župan, određene operativne snage i pravne osobe od interesa za zaštitu i spašavanje kojima će župan, u slučaju neposredne prijetnje od nastanka katastrofe ili veće nesreće na području Županije, dati određene zadaće.

U narednom razdoblju pojačat će se suradnja sa službama i pravnim osobama koje se zaštitom i spašavanjem bave u okviru svoje redovne djelatnosti kako bi koordiniranim djelovanjem, svi relevantni subjekti, izradili programe čija bi realizacija doprinijela materijalno-tehničkom jačanju sustava zaštite i spašavanja na području Osječko-baranjske županije i njegovom harmoničnom funkcioniranju kao jedinstvene cjeline.

2. Udruge građana od interesa za sustav zaštite i spašavanja

Pored službi i pravnih osoba koje se zaštitom i spašavanjem bave u okviru svoje redovne djelatnosti, u svakoj društvenoj zajednici koja njeguje napredne demokratske tekovine slobodnog svijeta, djeluje čitav niz udruga građana koje različitim aktivnostima njeguju mnoga specifična znanja i vještine koje mogu značajno unaprijediti učinkovitu provedbu mjera zaštite i spašavanja.

Svjesna navedene činjenice Županija će u narednom razdoblju izraditi Registar udruga građana od interesa za sustav zaštite i spašavanja. Nakon izrade Registra, Županija će sve njime obuhvaćene udruge građana, pozvati da izrade i prezentiraju programe razvoja kako bi se sagledale mogućnosti njihovog daljnjeg materijalno-tehničkog i kadrovskog jačanja, u cilju skladnog inkorporiranja istih u sustav zaštite i spašavanja.

Sukladno tome Županija je na temelju navedenih Programa spremna, u okviru svojih financijskih mogućnosti, financirati one aktivnosti udruga, koje se nakon provedene stručne valorizacije, pokazuju opravdanim za unaprjeđenje sustava zaštite i spašavanja.

S udrugama čije aktivnosti u najvećoj mjeri doprinose izgradnji i unaprjeđenju sustava zaštite i spašavanja, Županija će sklopiti sporazume o utvrđivanju zajedničkog interesa za njihovo djelovanje i tako postaviti temelje dugoročne suradnje.

Jedna od najznačajnijih udruga ovoga tipa jest Hrvatska gorska služba spašavanja, stanica Osijek (u daljnjem tekstu HGSS, stanica Osijek) kao stručna humanitarna, neprofitna udruga čiji su pripadnici specijalizirani su za traganje i spašavanje u posebnim okolnostima, na nepristupačnim područjima te pri elementarnim nepogodama i drugim akcidentnim situacijama koje zahtijevaju uporabu posebnih sposobnosti spasilačkih tehnika i opreme. U tom kontekstu treba reći da su Osječko-baranjska županija i HGSS, stanica Osijek sklopili Sporazum o suradnji kojim su definirana područja zajedničkog interesa Županije i HGSS, stanice Osijek te uređen način financiranja redovnih djelatnosti HGSS, stanice Osijek.

Kako je jedno od područja zajedničkog interesa, definiranih ovim Sporazumom, provedba obuke spašavanja organiziranjem: vježbi, seminara i tečajeva, navedeni dokument dobar je temelj suradnje u narednom razdoblju koji otvara široke mogućnosti za razvoj sustava zaštite i spašavanja. U tom svjetlu Osječko-baranjska županija intenzivirat će suradnju s HGSS, stanicom Osijek te će u okviru svojih financijskih mogućnosti sustavno pomagati njene redovne djelatnosti.

Na kraju ovoga odjeljka posvećenog udrugama građana od interesa za zaštitu i spašavanje treba reći da će Osječko-baranjska županija u 2013. godini proširiti suradnju s Društvom za podvodne aktivnosti "Mursa" i Radio klubom Osijek, budući da obje udruge svojim specifičnim znanjima i vještinama mogu značajno unaprijediti operativnu sposobnost kako postrojbi civilne zaštite specijalističke namjene Osječko-baranjske županije tako i čitavog sustava zaštite i spašavanja na našem području. Sukladno tome Osječko-baranjska županija, sklopit će sporazume o suradnji s navedenim udrugama građana i tako postaviti temelje za dugoročnu suradnju u svrhu daljnjeg unaprjeđenja sustava zaštite i spašavanja na području Osječko-baranjske županije.

3. Vatrogasna zapovjedništva i postrojbe

Vatrogasnu djelatnost na području Osječko-baranjske županije objedinjuje Vatrogasna zajednica Osječko-baranjske županije (u daljnjem tekstu Vatrogasna zajednica), koju čine 144 dobrovoljna vatrogasna društva te tri javne profesionalne vatrogasne postrojbe udružene u 16 vatrogasnih zajednica gradova, općina i područja, koji su i osnivači Vatrogasne zajednice. Ovdje svakako treba istaknuti značaj tri javne profesionalne vatrogasne postrojbe (JPVP Osijek, JPVP Našice i JPVP Beli Manastir) koje svojom opremljenošću i osposobljenošću mogu odgovoriti gotovo svim oblicima potencijalnih ugroza te kao takve čine najkvalitetniji i najoperativniji dio vatrogasnog sustava na području Osječko-baranjske županije. U okviru financijskih mogućnosti potrebno je dalje razvijati djelatnosti dobrovoljnih vatrogasnih društava kao najbrojnijih i najrasprostranjenijih vatrogasnih postrojbi na području Županije koje pored svoje primarne funkcije, ostvaruju i čitav niz drugih funkcija značajnih za skladno funkcioniranje šire društvene zajednice. Kako bi se u narednom razdoblju materijalno-tehnička opremljenost i stručna osposobljenost ove komponente sustava zaštite i spašavanja podigla na višu razinu potrebno je (kroz suradnju Osječko-baranjske županije, Vatrogasne zajednice i inih vatrogasnih postrojbi ovoga područja), provesti sljedeće aktivnosti:

1. sustavno provoditi preventivne mjere zaštite od požara (osobito tijekom ljetnih mjeseci, u sezoni žetvenih radova kao i u drugim razdobljima u godini u kojima postoji povećana opasnost od nastanka požara);
2. educirati lokalno stanovništvo o opasnostima i negativnim učincima požara;
3. kontinuirano provoditi stručnu suradnju vatrogasnih zajednica gradova i općina, dobrovoljnih vatrogasnih društava i javnih profesionalnih vatrogasnih postrojbi na području Županije u cilju ostvarivanja zajedničkih zadaća i unaprjeđenja operativne sposobnosti svih vatrogasnih postrojbi;
4. nastaviti opremanje vatrogasnih postrojbi najsuvremenijim materijalno-tehničkim sredstvima;
5. stalno provoditi stručno osposobljavanje vatrogasnih postrojbi organizacijom seminara, tečajeva i pokaznih vježbi;
6. intenzivirati suradnju vatrogasnih postrojbi na području Osječko-baranjske županije i drugih gospodarskih subjekata, ustanova i udruga koji se zaštitom i spašavanjem bave u okviru svoje redovne djelatnosti kako bi se osiguralo njihovo koordinirano djelovanje u slučaju nastanka nesreće, velike nesreće ili katastrofe;
7. donijeti Provedbeni plan unaprjeđenja zaštite od požara za područje Osječko-baranjske županije za 2014. godinu;
8. izraditi Izvješće o provedbi Provedbenog plana za unaprjeđenje zaštite od požara za područje Osječko-baranjske županije za 2012. godinu.

4. Zapovjedništvo i postrojbe civilne zaštite

Zapovjedništvo i postrojbe civilne zaštite buduća su temeljna strateška pričuva sustava zaštite i spašavanja na području Osječko-baranjske županije. Ima li se u vidu da je ustrojavanje ovoga izuzetno kompleksnog sustava vrlo zahtjevan zadatak treba reći da je u ovom segmentu sustava zaštite i spašavanja učinjen napredak u protekle dvije godine. O tome najbolje govore sljedeći podaci: donesen je Plan zaštite i spašavanja za područje Osječko-baranjske županije, donesena je Odluka o

osnivanju Zapovjedništva civilne zaštite Osječko-baranjske županije i Odluka o osnivanju postrojbi civilne zaštite specijalističke namjene Osječko-baranjske županije. U 2012. godini završen je proces kadrovske popune navedenih postrojbi i izvršena je njihova prva smotra. U narednom razdoblju potrebno učiniti dodatni napor kako bi se postrojbe civilne zaštite specijalističke namjene Osječko-baranjske županije adekvatno i u potpunosti materijalno-tehnički opremile (trenutno su sve postrojbe opremljene osnovnom osobnom opremom, a nabavljen je i manji dio skupne specijalističke opreme za pojedine specijalističke timove). Ipak potrebno je provesti još čitav niz mjera i aktivnosti kako bi sustav civilne zaštite na našem području bio u potpunosti ustrojen i spreman odgovoriti svim potencijalnim izazovima.

Sukladno tome u narednom razdoblju potrebno je:

1. donijeti Vanjski plan za sprječavanje velikih nesreća koje uključuju opasne tvari koje mogu izazvati posljedice za život i zdravlje ljudi i za okoliš;
2. donijeti Plan civilne zaštite;
3. u suradnji sa svim relevantnim institucijama izraditi standardne operativne postupke za sve predviđive oblike izvanrednih situacija;
4. izgraditi integrirani sustav radio veza u kriznim situacijama, za potrebe operativnih snaga zaštite i spašavanja na području Osječko-baranjske županije te ga adekvatno opremiti;
5. sustavno provoditi edukaciju članova Stožera zaštite i spašavanja Osječko-baranjske županije, Zapovjedništva civilne zaštite Osječko-baranjske županije, vatrogasnog zapovjedništva te postrojbi civilne zaštite specijalističke namjene;
6. nastaviti proces materijalno-tehničkog opremanja kako Zapovjedništva tako i postrojbi civilne zaštite specijalističke namjene Osječko-baranjske županije;
7. izvršiti drugu smotru postrojbi civilne zaštite specijalističke namjene Osječko-baranjske županije i provoditi njihovo sustavno uvježbavanje kako bi se održala njihova operativna spremnost;
8. permanentno provoditi proces edukacije djece i mladeži u području zaštite i spašavanja;
9. kontinuirano provoditi pokazne vježbe kako bi se provjerila spremnost sustava zaštite i spašavanja za odgovor na sve potencijalne ugroze te uklonili eventualno uočeni nedostaci;
10. putem mješovite radne skupine za prekograničnu suradnju u području zaštite i spašavanja nastaviti dosadašnju kvalitetnu suradnju s mađarskom Županimom Baranja (kroz intenzivnije kontakte, razmjenu informacija i provedbu zajedničkih vježbi u pograničnom području) kako bi se postiglo sinkronizirano djelovanje dvaju susjednih regija u slučaju nastanka nesreća, velikih nesreća i katastrofa;
11. kroz sudjelovanje u programima za prekograničnu suradnju Europske unije osigurati sredstva za daljnju izgradnju sustava zaštite i spašavanje;
12. nastaviti međunarodnu suradnju na unaprjeđenju sustava zaštite i spašavanja kako s državama članicama Europske unije tako i s drugim državama u regiji;
13. unaprijediti međužupanijsku i regionalnu suradnju na unaprjeđenju sustava zaštite i spašavanja;
14. u suradnji Osječko-baranjske županije i gradova na njenom području osnovati skladište u kojemu će se na adekvatan način uskladištiti oprema specijalističkih postrojbi civilne zaštite Osječko-baranjske županije i oprema ostalih sastavnica sustava zaštite i spašavanja;
15. u provedbi svih aktivnosti značajnih za izgradnju sustava zaštite i spašavanja, sustavno unaprjeđivati koordinaciju Stožera za zaštitu i spašavanje Osječko-baranjske županije i stožera za zaštitu i spašavanje jedinica lokalne samouprave;
16. intenzivirati suradnju sa svim relevantnim institucijama na državnoj razini.

5. Skloništa

Kako bi se osigurala stalna ispravnost i funkcionalnost skloništa odnosno očuvala njihova temeljna zaštitna funkcija u narednom razdoblju potrebno je:

1. u proračunima jedinica lokalne samouprave osigurati sredstva za redovito održavanje skloništa osnovne zaštite u njihovom vlasništvu;
2. potaknuti rješavanje imovinsko-pravnih odnosa u skloništima u kojima nije provedeno etažiranje kako bi se omogućilo svrhovito korištenje navedenih objekata;
3. održavanje skloništa (koje obuhvaća poslove tekućeg održavanja, servisnog održavanja i radove investicijskog održavanja) provoditi sukladno pravilima struke.

6. Objava

Ove Smjernice bit će objavljene u "Županijskom glasniku".

Klasa: 810-01/13-01/2

Urbroj: 2158/1-01-01-13-4

Osijek, 27. veljače 2013.

Predsjednik

mr.sc. Josip Salapić, v.r.